

PŘIJATÉ TEXTY

Prozatímní znění

P9_TA-PROV(2020)0182

Mezinárodní a domácí únosy dětí z EU jedním z rodičů v Japonsku

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. července 2020 o mezinárodních a domácích únosech dětí z EU jedním z rodičů v Japonsku (2020/2621(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na článek 1 Všeobecné deklarace lidských práv,
 - s ohledem na článek 9 Úmluvy OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989,
 - s ohledem na Haagskou úmluvu o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí ze dne 25. října 1980 (dále jen „Haagská úmluva z roku 1980“),
 - s ohledem na článek 2, čl. 3 odst. 1, čl. 3 odst. 5 a čl. 3 odst. 6 Smlouvy o Evropské unii,
 - s ohledem na článek 24 Listiny základních práv Evropské unie,
 - s ohledem na Vídeňskou úmluvu o konzulárních stycích z roku 1963,
 - s ohledem na zásady zdůrazněné v usnesení Parlamentu ze dne 28. dubna 2016 o ochraně nejvlastnějšího zájmu dítěte v celé EU na základě petic adresovaných Evropskému parlamentu¹,
 - s ohledem na obecné zásady EU v oblasti prosazování a ochrany práv dítěte z roku 2017,
 - s ohledem na úlohu a aktivity koordinátorky Evropského parlamentu pro práva dětí ve věci únosů dětí jedním z rodičů a ve věci sporů týkajících se svěření do péče a styku s dětmi s občanstvím EU v Japonsku,
 - s ohledem na rozpravy Petičního výboru na jeho schůzi ve dnech 19. a 20. února 2020,
 - s ohledem na čl. 227 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Petiční výbor na své schůzi dne 19. února 2020 projednal petice č. 0594/2019, 0841/2019, 0842/2019 a 0843/2019 týkající se únosů dětí jedním z rodičů

¹ Úř. věst. C 66, 21.2.2018, s. 2.

a práv navštěvovat dítě u párů smíšené státní příslušnosti, kde jeden z partnerů je občanem EU a druhý Japonska;

- B. vzhledem k tomu, že tyto petice vzbudily obavy ohledně nedostatečného vymáhání soudních rozhodnutí o navrácení dětí podle řízení v rámci Haagské úmluvy z roku 1980 Japonskem, a také obavy, že chybí prostředky, kterými by bylo možno si vymoci právo na styk s dítětem i právo je navštěvovat, což brání rodičům z EU udržovat smysluplný vztah s jejich dětmi, které mají trvalý pobyt v Japonsku;
- C. vzhledem k tomu, že značný počet nevyřešených případů únosů dítěte jedním z rodičů, kdy jeden z rodičů je občanem EU a druhý je japonským občanem, je alarmující;
- D. vzhledem k tomu, že podle japonských právních předpisů neexistuje žádná možnost svěřeni dětí do společné nebo střídavé péče; vzhledem k tomu, že, jak ukazují různé zdroje, představuje únos dítěte závažnou formu jeho zneužívání;
- E. vzhledem k tomu, že právo na styk s dítětem nebo právo jej navštěvovat je v Japonsku u opuštěných rodičů velmi omezené či vůbec neexistuje;
- F. vzhledem k tomu, že všechny členské státy jsou smluvními stranami Haagské úmluvy z roku 1980 a Úmluvy OSN o právech dítěte;
- G. vzhledem k tomu, že Japonsko k Haagské úmluvě z roku 1980 přistoupilo v roce 2014 a od roku 1994 je smluvní stranou Úmluvy OSN o právech dítěte;
- H. vzhledem k tomu, že děti, které jsou státními příslušníky země EU a pobývají v Japonsku, musí mít právo na ochranu a péči nezbytnou pro jejich dobré životní podmínky; vzhledem k tomu, že mohou svobodně vyjadřovat své názory; vzhledem k tomu, že v záležitostech, které se jich dotýkají, se k těmto názorům musí přihlížet podle jejich věku a vyspělosti;
- I. vzhledem k tomu, že prvotní zodpovědnost za výchovu a vývoj svého dítěte mají rodiče; vzhledem k tomu, že smluvní strany mají povinnost vynaložit veškeré úsilí k zajištění toho, aby byla uznána zásada, že oba rodiče mají společnou odpovědnost za výchovu a vývoj svého dítěte;
- J. vzhledem k tomu, že při všech úkonech týkajících se dětí z EU v Japonsku se musí v první řadě dbát zájmů dítěte;
- K. vzhledem k tomu, že každé dítě z EU v Japonsku musí mít právo udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s oběma rodiči, ledaže by to bylo v rozporu s jeho zájmy;
- L. vzhledem k tomu, že smluvní strany mají povinnost zajistit, aby dítě nebylo odděleno od svých rodičů proti jejich vůli, vyjma případů, kdy příslušné úřady na základě soudního přezkumu a v souladu s platným právem a v příslušném řízení rozhodnou, že takové oddělení je potřebné v zájmu dítěte; vzhledem k tomu, že takové rozhodnutí může být nezbytné v konkrétním případě, jako je zneužívání nebo zanedbávání dítěte rodiči, nebo v případě, že rodiče žijí odděleně a musí být přijato rozhodnutí o místě bydliště dítěte;
- M. vzhledem k tomu, že smluvní strany mají povinnost dodržovat právo dítěte, jež je odděleno od jednoho nebo obou rodičů, udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk

s oběma rodiči, ledaže by to bylo v rozporu s jeho zájmy;

- N. vzhledem k tomu, že s cílem zajistit včasný návrat dítěte se musí všechny smluvní strany Haagské úmluvy z roku 1980 zavázat, že zavedou domácí opatření a právní předpisy slučitelné se svými smluvními závazky a povinnostmi;
 - O. vzhledem k tomu, že dítě, jehož rodiče jsou usazeni v různých státech, musí mít až na výjimečné okolnosti právo udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s oběma rodiči;
 - P. vzhledem k tomu, že francouzský prezident Emmanuel Macron, italský předseda vlády Giuseppe Conte a německá kancléřka Angela Merkelová hovořili s japonským předsedou vlády Shinzem Abem jménem francouzských, italských a německých rodičů a že evropští velvyslanci v Japonsku zaslali společný dopis ohledně únosů dětí jedním z rodičů japonskému ministrovi spravedlnosti;
 - Q. vzhledem k tomu, že v srpnu 2019 byla předložena formální stížnost Radě OSN pro lidská práva ze strany rodičů, jejichž děti byly uneseny druhým rodičem;
 - R. vzhledem k tomu, že od roku 2018 pomáhá koordinátorka Parlamentu pro práva dětí jednotlivým rodičům a upozorňuje japonské orgány, včetně japonského ministra spravedlnosti v říjnu 2018 a japonského velvyslance v EU v květnu 2019, na konkrétní problémy týkající se únosu dítěte jedním z rodičů a sporů o svěřeni do péče a přístup k dítěti, jež se týkají občanů EU;
 - S. vzhledem k tomu, že Petiční výbor dne 6. března 2020 a koordinátorka Parlamentu pro práva dětí dne 5. února 2020 zaslaly dopisy místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepu Borrellovi a požádaly jej, aby zařadil mezinárodní závazky Japonska podle Haagské úmluvy z roku 1980 a Úmluvy OSN o právech dítěte na program příští společné schůze pořádané v rámci dohody o strategickém partnerství mezi EU a Japonskem;
 - T. vzhledem k tomu, že dne 31. ledna 2020 na druhé schůzi smíšeného výboru v rámci dohody o strategickém partnerství mezi EU a Japonskem vyzvala EU Japonsko, aby zlepšilo domácí právní rámec a jeho účinné provádění s cílem zajistit dodržování soudních rozhodnutí a mezinárodních závazků Japonska, jako je Úmluva OSN o právech dítěte a Haagská úmluva z roku 1980; vzhledem k tomu, že EU rovněž zdůraznila, že je třeba zajistit zájmy dítěte a dodržovat práva na návštěvu dítěte, která rodiče mají;
 - U. vzhledem k tomu, že v návaznosti na výsledek schůze Petičního výboru konané dne 19.–20. února 2020 zaslal tento výbor dopis zastoupení Japonska při Evropské unii, v němž naléhavě požádal japonské orgány, aby dodržovaly vnitrostátní a mezinárodní právní předpisy o právech dětí a o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí;
1. vyjadřuje znepokojení nad situací dětí, které trpí v důsledku únosů jedním z rodičů v Japonsku, a nad skutečností, že příslušné právní předpisy a soudní rozhodnutí nejsou vymáhány všude; připomíná, že děti s občanstvím EU musí v Japonsku požívat ochrany, která je stanovena v mezinárodních dohodách o ochraně jejich práv;
 2. s politováním bere na vědomí, že Japonsko jakožto strategický partner EU v případě

únosů dětí zřejmě nedodržuje mezinárodní pravidla; připomíná, že by se měl zlepšit právní rámec v této zemi tak, aby byla například v Japonsku účinně prosazována rozhodnutí japonských nebo jiných soudů příslušných zemí v rámci postupů podle Haagské úmluvy z roku 1980 týkajících se navrácení dítěte;

3. zdůrazňuje skutečnost, že uplatňování zásad lidských práv u dětí závisí na vnitrostátních opatřeních japonské vlády; zdůrazňuje, že například k zachování práva dítěte na to, aby se stýkalo s oběma rodiči, je třeba celá řada legislativních a nelegislativních opatření; naléhavě vyzývá japonské orgány, aby účinně prosazovaly rozhodnutí soudů o právu opuštěných rodičů na styk s dítětem a na návštěvy, aby tito rodiče mohli udržovat smysluplný styk se svými dětmi, které trvale pobývají v Japonsku; zdůrazňuje, že tato rozhodnutí musí být vždy přijímána s ohledem na zájmy dítěte;
4. zdůrazňuje, že případy únosů dětí vyžadují rychlý postup vzhledem k tomu, že uplývající čas může mít dlouhodobé negativní důsledky pro dítě a pro budoucí vztahy mezi dítětem a opuštěným rodičem;
5. poukazuje na skutečnost, že únos dítěte jedním z rodičů může poškodit dobré životní podmínky dítěte a může mít dlouhodobé škodlivé dopady; zdůrazňuje, že únos dítěte může vést k problémům s duševním zdravím u dítěte i u opuštěného rodiče;
6. zdůrazňuje, že jedním z hlavních cílů Haagské úmluvy z roku 1980 je ochrana dětí před škodlivými dopady jejich únosu jedním z rodičů, a to díky zavedení postupů, které mají zajistit urychlené navrácení dítěte do státu, v němž mělo dítě bezprostředně před svým únosem obvyklé bydliště;
7. vítá podporu poskytovanou koordinátorkou Parlamentu pro práva dětí a její zapojení do řešení této situace a žádá ji, aby s Petičním výborem nadále spolupracovala na případech, na něž upozorňují předkladatelé petic;
8. zdůrazňuje, že by součástí všech systémů ochrany dětí měly být nadnárodní a přeshraniční mechanismy zohledňující specifika přeshraničních konfliktů;
9. navrhuje zřídit ve spolupráci s Haagskou konferencí evropskou informační podpůrnou platformu vstřícnou k občanům, která by poskytovala pomoc rodičům v přeshraničních rodinných sporech (například dokončení evropského justičního portálu e-Justice s informacemi o únosech dětí jejich rodiči do třetích zemí a o jiných právech dětí);
10. doporučuje, aby členské státy svým občanům zpřístupnily spolehlivé informace z třetích zemí týkající se rodinného práva a práv dětí, včetně varování před obtížemi, s nimiž se v případě rozvodu nebo rozluky mohou setkat v zemích, jako je Japonsko;
11. vítá závazek Komise zmiňovat tuto problematiku na všech možných fórech, včetně smíšeného výboru v rámci dohody o strategickém partnerství mezi EU a Japonskem;
12. vyzývá místopředsedu Komise, vysokého představitele Unie, aby tuto problematiku zařadil na program příštího zasedání pořádaného v rámci dohody o strategickém partnerství mezi EU a Japonskem; vyzývá japonské orgány, aby uplatňovaly svůj trestní a občanský zákoník;
13. připomíná, že podle Haagské úmluvy z roku 1980 mají japonské orgány povinnost zajistit, aby ústřední orgány plnily své povinnosti stanovené v článku 6 a 7 této úmluvy,

- včetně podpory opuštěných rodičů, aby mohli udržovat styk se svými dětmi;
14. připomíná, že japonské orgány mají povinnost dodržovat ustanovení Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích s cílem umožnit představitelům členských států plnění jejich konzulárních úkolů, zvláště v případech, kdy je v sázce zachování zájmu dětí a práv jejich rodičů (tj. občanů EU);
 15. zdůrazňuje, že omezování nebo úplné odpírání práv rodičů na styk s dítětem a na návštěvy je v rozporu s článkem 9 Úmluvy OSN o právech dítěte;
 16. žádá Komisi a Radu, aby upozorňovaly na povinnosti smluvních stran Úmluvy OSN o právech dítěte, a zejména na právo dětí pravidelně udržovat osobní vztahy a přímý styk s oběma rodiči, vyjma případů, kdy by to bylo v rozporu se zájmy dítěte;
 17. vyzývá v tomto ohledu japonské orgány, aby se řídily mezinárodními doporučeními a zavedly nezbytné změny v právním systému své země a aby zavedly možnost společné nebo střídavé péče po rozpadu vztahu rodičů, a tak sladily své vnitrostátní právní předpisy s mezinárodními závazky a zajistily, aby právo na návštěvy a styk s dítětem odpovídalo jejich povinnostem zakotveným v Úmluvě OSN o právech dítěte; vyzývá japonské orgány, aby dodržely své závazky vyplývající z Úmluvy OSN o právech dítěte, kterou ratifikovaly;
 18. vyzývá japonské orgány k lepší spolupráci s EU a k tomu, aby umožnily účinné prosazování práv na styk s dítětem a na návštěvy, která byla rozhodnutím soudu přiznána opuštěným rodičům;
 19. vyzývá Komisi, aby věnovala zvláštní pozornost doporučením o přeshraniční mediaci, která obdržely všechny příslušné zúčastněné strany na úrovni členských států i EU;
 20. vyzývá k prohloubené mezinárodní spolupráci mezi členskými státy a s třetími zeměmi s cílem provádět veškeré mezinárodní právní předpisy týkající se ochrany dětí, a zejména Haagskou úmluvu z roku 1980;
 21. zdůrazňuje, že zásadní je řádné sledování situace po vydání rozsudku, i když je styk s rodiči zachován; vyzývá členské státy, aby prostřednictvím svých ministerstev zahraničních věcí a internetových stránek velvyslanectví v Japonsku informovaly o riziku únosu dětí v této zemi a o přístupu japonských orgánů k této záležitosti;
 22. vyzývá Radu, aby posílila spolupráci systémů varování při únosech dětí s přeshraničními aspekty, které byly zřízeny v členských státech, aby spolu s Komisí pomohla vytvořit mechanismy včasného varování v případech pohřešovaných dětí a aby informovala o uzavření relevantních dohod o spolupráci, které řeší případy přeshraničních únosů, na základě obecných zásad Komise v oblasti prosazování a ochrany práv dítěte;
 23. vyzývá členské státy, aby spojily své úsilí a zahrnuly tuto problematiku na program všech dvoustranných i mnohostranných jednání s Japonskem s cílem vyvinout tlak na japonské orgány, aby beze zbytku plnily své povinnosti v rámci mezinárodních právních předpisů o ochraně dětí;
 24. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Evropské komisi, vládám a parlamentům členských států a vládě a parlamentu Japonska.